

Čís. 3328.

Skutková podstata pokusu zločinu (§ 8 tr. zák.) vyžaduje nejen zjištění, že se pachatel dopustil jednání, vedoucího ke skutečnému vykonání zločinu, tedy jednání takového, v němž se již zřetelně projevil zlý úmysl, nýbrž též, že v době, kdy nastala překážka odjinud v to vešlá nebo náhoda, zločinný úmysl trval, a jen pro onu překážku (náhodou) zločin nebyl dokonán.

Pokus zločinu ucházení se o křivé svědectví (§§ 8, 199 a) tr. zák.) pomocí motáku.

Pokud vstříknutí mýdlové vody do dělohy jest in abstracto způsobilým přivoditi vyhnání plodu.

Spoluvina na nedokonaném vyhnání vlastního plodu (§§ 5, 8, 144 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1928, Zm II 402/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Adolfiny Š-ové do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 24. července 1928, pokud jí byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem spoluviny jednak na dokonaném, jednak na nedokonaném vyhnání vlastního plodu podle §§ 5, 8, 144 tr. zák., dále zločinem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 199 a) tr. zák. a přečinem proti bezpečnosti života podle §§ 335 tr. zák., zavrhl, pokud čelila proti výroku o vině Adolfiny Š-ové zločinem spoluviny na vyhnání vlastního plodu Marie P-é podle §§ 5, 144 tr. zák. (odstavec I., II. rozsudkového výroku), přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák. (odstavec I., III. rozsudkového výroku) a zločinem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 199 a) tr. zák. (odstavec I., IV. rozsudkového výroku). II. Zmateční stížnosti však vyhověl, pokud napadla výrok o vině stěžovatelky zločinem spoluviny na nedokonaném vyhnání vlastního plodu Ludmily S-ové a Anny P-ové podle §§ 5, 8, 144 tr. zák. (1. I. rozsudkového výroku); rozsudek zrušil v tomto výroku o vině Adolfiny Š-ové, jakož i ve výroku o trestu jí uloženém a v ostatních výrocích s tím souvisejících, pokud se týkají této obžalované, a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a o ní rozhodl, dbaje pravoplatného odsouzení Adolfiny Š-ové v bodech, uvedených v odstavci I. III. Zároveň podle § 290 tr. ř. zrušil rozsudek v těchto dalších výrocích: 1. ve všech výrocích týkajících se obžalované Anny P-ové (odstavec 3 rozsudkového výroku); 2. ve výroku o vině obžalovaného Antonína S-ého zločinem spoluviny na nedokonaném vyhnání vlastního plodu Ludmily S-ové podle §§ 5, 8, 144 tr. zák. (odstavec 4 a) rozsudkového výroku), dále ve výroku o trestu tohoto obžalovaného a o jeho povinnosti k náhradě nákladů na řízení trestní, pokud vzešly jeho stíháním pro tento čin; 3. ve všech výrocích týkajících se odsouzení obžalované Anděly H-ové (odstavec 5 rozsudkového výroku). Také v těchto směrech vrátil věc soudu první stolice, by ji v rozsahu tohoto

zrušení znovu projednal a o ní rozhodl, dbaje pravoplatného odsouzení Antonína S-ého pro zločin nedokonaného svádění k spoluvině na vyhnání vlastního plodu podle §§ 9, 5, 144 tr. zák. (odstavec 4 b) rozsudkového výroku).

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, uplatňující číselně důvody zmatečnosti čís. 4, 5 a 9 (patrně 9 a) § 281 tr. ř.), lze jen z části přiznati oprávněnost.

I. Pokud jde o odsouzení obžalované Adolfiny Š-ové pro zločin spoluviny na vyhnání vlastního plodu Marie P-é a pro přečin proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák., není zmateční stížnost odůvodněna. Tu uplatňuje formální zmatky podle čís. 4 a 5 § 281 tr. ř., leč neprávem. Shledává a) rozpor se spisy v tom, že soud prý nepřihlížel k tomu, co svědkyně Julie P-á udala při výslechu dne 14. května 1928, a nevyšetřil rozpor mezi její výpovědí z onoho dne a tím, co vypovídala později u hlavního přelíčení; b) zmatek neúplnosti řízení v tom, že soud zamítl průvodní návrh obžalované na výslech svědků Z-a a H-a o tom, že P-á byla již před příchodem k obžalované nemocna a nerozstýkala se teprve u ní. Zmateční stížnost výtkou pod a) nepřípustným způsobem brojí proti volnému hodnotění svědecké výpovědi nalézacím soudem, vytrhávajíc z výpovědi té část, která ani obsahem svým nikterak neotřásá spolehlivostí podkladu skutkového zjištění. Vytýkaný tu rozpor rozsudku se spisy není dolíčen po zákonu a neúplností netrpí v té příčině rozsudek proto, že mezi tou i onou výpovědí Julie P-é nelze shledati podstatný rozpor. Pokud se týče průvodního návrhu, soud právem zamítl návrh na slyšení svědků; návrhem tím průvodní věta byla označena zcela neurčitě, svědci měli podati jen svůj laický úsudek o zdraví P-é a nebyli vedeni o určitých skutečnostech. Zamítnutím návrhu, který neodpovídá ani ustanovení § 222 tr. ř., nebyla zkrácena práva obžalované na zákonem obhajobu, to tím méně, ježto nebylo ani tvrzeno a nic k tomu nepokazovalo, že domnělá předchozí nemoc P-é byla v souvislosti s jejím těhotenstvím, pokud se týče s nastalým potratem, a posudek znalců po této stránce naopak vyzněl v ten smysl, že smrt P-é nastala sepsí po potratu uměle přivoděném a že vznik sepse souhlasí časově s dobou, kdy se P-á u obžalované zdržovala. Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti ani potud, pokud uplatňuje zmatky podle § 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř. proti odsouzení obžalované pro zločin nedokonaného podvodu ucházením se o křivé svědectví podle §§ 8, 197, 199 a) tr. zák. a to jak v případě Julia P-ého, tak i v případě Hermíny Z-ové. V onom případě stížnost neoznačuje a neprovádí formální zmatky vůbec jasně a určitě a nelze k nim proto přihlížeti, po věcné stránce pak neodůvodněně tvrdí, že soud nezjistil, zda si byla obžalovaná vědoma nepravdivosti toho, co potvrditi měl podle její žádosti Julius P., a též toho, že moták píše svědkovi a nikoliv spoluobžalovanému. Tu stačí poukázati na doslov rozsudku, podle něhož soud z obsahu obou listů a ze zjištění tam uvedených nabyt úplné přesvědčení o tom, že se obžalovaná listem ucházela u P-ého o křivé svě-

dectví, jež se mělo vydati před soudem. Z doslovu toho jasně vyplývá opak výtek, neboť soud slovy těmi jednak zjišťuje vědomí obžalované, že se ucházení děje u svědka, jednak též vědomí »křivosti«, nepravdivosti toho, co svědek ten před soudem měl potvrditi, to tím více, ježto další zjištění soudu, »že si obžalovaná byla vědoma nepravdivosti těchto (t. j. v motáku uváděných) okolností«, podle celkové souvislosti odůvodnění zločinu podle §§ 8, 197, 199 a) tr. zák. vztahuje se nejen na případ Z-ové, o němž bezprostředně před oním zjištěním mluveno, nýbrž též na případ Julia P-ého. Ostatně se obžalovaná Š-ová nikdy proti tomuto obvinění nehájila v ten smysl, že pokládala Julia P-ého za obviněného nebo spoluvinníka, a ani jinak z ničeho to nevycházelo najevo. Také pokud se týče pokusu ucházení se o křivé svědectví u Hermíny Z-ové, číselně uplatňovaný formální zmatek po zákonu není proveden, výtku hmotněprávní pak nelze uznati za odůvodněnou. Tuto shledává zmáteční stížnost v tom, že prý činnost obžalované nepřekročila meze přípravného jednání a nedosáhla pokusu trestného činu, že soud nezjistil činnost obžalované, z níž by se dalo usuzovati na její úmysl předati moták skutečně příbuzným, aniž zjistil, jakým způsobem byly motáky obžalované odebrány. Vývody zmáteční stížnosti o tom, jak došlo k odnětí motáků, nutno odmítnouti jako nepřípustné novoty; výtky naprosto nedbají doslovu rozsudku a zjištění soudních. Skutková podstata pokusu zločinu vyžaduje zajisté nejen zjištění, že se pachatel dopustil jednání, vedoucího ke skutečnému vykonání zločinu, tedy jednání takového, v němž se již zřetelně projevil zlý úmysl, nýbrž též, že v době, kdy nastala překážka odjinud v to vešla nebo náhoda, zločinný úmysl trval a jen pro onu překážku (náhodou) zločin nebyl dokonán. Po té stránce však rozsudek plně odpovídá tomuto požadavku. Jasně uvádí jako dokázanou skutečnost, že se obžalovaná snažila působiti na Hermínu Z-ovou; že za tím účelem napsala moták, který chtěla po příbuzných poslati Z-ové, že se motákem tím ucházela u ní o křivé svědectví, které před soudem mělo býti vydáno, že si byla též plně vědoma nepravdivosti toho, co měla Z-ová jako svědkyně potvrditi. Za dokázanou skutečnost bere rozsudek dále, že tato činnost obžalované byla způsobem, jaký předpokládá § 8 tr. zák., náhodou přerušena v době, kdy její zločinný úmysl trval. Tuto náležitost skutkové podstaty rozsudek vyjádřil slovy: »Zabráněno bylo tomu (t. j. chtěnému odeslání motáku Z-ové po příbuzných) tím, že motáky byly u ní nalezeny a odebrány«, ať již v tom dlužno spatřovati náhodu, jak činí rozsudek, nebo překážku odjinud v to vešlou, což s hlediska § 8 tr. zák. má stejný význam. Jakým způsobem se to stalo, jest pro věc nerozhodným. Dokázáno takto podle rozsudku zůstává, že v době náhody, pokud se týče překážky zločinný úmysl u obžalované ještě trval, a že bylo spácháno jednání, vedoucí ke skutečnému provedení trestného činu. Rozsudek tudíž svými zjištěními vyčerpává veškeré náležitosti skutkové podstaty trestného činu, pro který uznal obžalovanou vinnou. Ve všech směrech dosud probraných ukázala se zmáteční stížnost bezdůvodnou a byla proto zavržena.

II. Proti části rozsudku, již byla obžalovaná Adolfina Š-ová uznána

vinnou zločinem spoluviny na nedokonaném vyhnání vlastního plodu Ludmily S-ové a Anny P-ové, uplatňuje stížnost formální zmatek podle § 281 čís. 5 tr. ř., ježto prý a) u Ludmily S-ové bere rozsudek těhotenství za prokázané jednak v rozporu se spisy, jednak jeho výrok není po stránce logické správný, postrádá logických důvodů; b) co se týče manipulace obžalované, kterou podnikla na Ludmile S-ové a Anně P-ové, rozsudek nezjišťuje, jakou tekutinu ženám těm do rodidel vstříkla a zda zákrok ten byl vůbec způsobilým přivoditi potrat, takže rozsudek jest v té části neúplný a nejasný; c) u Anny P-ové není ani zjištěna manipulace, která měla tvořiti skutkovou podstatu trestného činu, v čemž stížnost rovněž shledává neúplnost. Výtky tyto jsou jen z části odůvodněny. Námitka pod a) spočívá zřejmě na omylu stěžovatelky. Stížnost vytýká rozsudku, že rozhodující skutečnost, těhotenství Ludmily S-ové, zjišťuje jen na základě výpovědi svědků Ludmily S-ové a Antonína S-ého, a že nebere v úvahu, zda tito svědci mohli bezpečně věděti, zda byla Ludmila S-ová v září 1926 skutečně těhotnou a zda proto jich laická výpověď byla pro výrok o této skutečnosti dostačující. Přehlíží, že podle seznání S-ové byla tato obviněná v září 1926 u lékaře Dr. B-a, který u ní zjistil těhotenství, že dále dne 28. října 1926 též potratila, po potratu byla přijata do nemocnice dne 2. listopadu 1926, kde podle chorobopisu byl lékařsky potrat zjištěn, že chorobopis ten sloužil také za podklad znaleckému posudku u hlavního přelíčení a nalézací soud, oceňuje spolehlivost údajů S-ové, výslovně podle důvodů rozsudku zjistil souhlasnost jejího udání s nemocničním vyšetřením a s posudkem těchto znalců, kterýž takto, třebaš nepřímo, vzal rovněž za základ svého zjištění. Nelze proto mluvit o nedostatku logických důvodů pro rozsudkové zjištění těhotenství Ludmily S-ové, any řečené výsledky provedených důkazů nepřipouštějí vůbec jiného závěru. Dovolává-li se zmateční stížností posudku znaleckého ze dne 1. dubna 1927, kdy — pět měsíců po potratu — znalci přirozeně objektivně nezjistili přestálé těhotenství a potrat a udali v nález, že S-ová subjektivně udává těhotenství, nelze v tom spatřovati rozpor rozsudku se spisy, ježto rozsudek zřejmě posudkem znalců míní posudek znalců slyšených u hlavního přelíčení, kteří nikoliv na základě posudku lékařů ze dne 1. dubna 1927, jak se mylně stěžovatelka domnívá, nýbrž na základě objektivního chorobopisu nemocnice Š. zjistili, že Ludmila S-ová v době zákroku obžalované byla asi v třetím měsíci těhotenství. Stejně nemístná je námitka rozporu rozsudku se spisy, pokud napadá úsudek soudu o těhotenství S-ové z četnického oznámení, z něhož prý závěr ten činiti nelze. Podle doslovu trestního oznámení ze dne 24. března 1927 však četnictvo bezpečně zjistilo, že obviněná (Ludmila S-ová) byla ve všeobecné nemocnici léčena na potrat. Ani výtkám pod b) a c) z větší části nelze přisvědčiti. Rozsudek zjišťuje, což zmateční stížnost přehlíží a neodůvodněně proti tomu brojí, jakým způsobem obžalovaná na obou ženách provedla zákrok; zjišťuje též u Anny P-ové, že zákrok proveden byl stejným způsobem, jako u Ludmily S-ové, tedy tím, že do rodidel byla vstříknuta teplá tekutina (na jiném místě uvedeno zjištění, že tekutina byla vstříknuta do dělohy).

Zjišťuje dále, v jakém úmyslu obžalovaná jednala, že vstříknutá tekutina byla mýdlová voda, posléze i že prostředek, jehož obžalovaná k vyhnání plodu použila, třebaže se potrat — z jiných příčin — nedostavil, byl k tomu způsobilý. Než v tom má zmateční stížnost pravdu, pokud ne sice výslovně, ale zřejmým poukazem vytýká rozsudku nedostatek odůvodnění pro předpoklad, že prostředky, jichž stěžovatelka použila u Ludmily S-ové a Anny P-ové, nejen vzhledem k povšechné povaze použitých nástrojů a látek, nýbrž i vzhledem ke směru a ke způsobu, jakým byl čin proveden, byly aspoň in abstracto způsobilé přivoditi vyhnání plodu. Rozsudek se vsuktu omezuje na výrok, že »se v obou případech potrat z jiných příčin nedostavil, ač prostředky, jichž Š-ová použila, jsou k tomu způsobilými«, aniž alespoň naznačuje, z kterých zdrojů seznání nebo úvah dospěl k tomuto zjišťovacímu výroku. Bylo by se lze leda dohadovati toho, že rozsudek měl na mysli posudek soudních lékařů při hlavním přelíčení, kteří udali v případě Anny P-ové, že zákrok Š-ové vzhledem k tomu, že se zabývá přerušováním těhotenství, byl způsobilý přerušiti těhotenství, a v případě Ludmily S-ové, že zákrok Š-ové vzhledem k tomu, že se zabývá přerušováním těhotenství, byl patrně způsobilý přivoditi potrat. Než, nehledíc k tomu, že takto ani formálně není vyhověno požadavku § 270 čís. 5 tr. ř., lze se tím méně spokojiti s takovým pouhým dohadem, že ani odůvodnění znaleců nehoví požadavku logické přesvědčivosti, ani znalci poukazují sice ve svých posudcích na to, že se obžalovaná zabývá přerušováním těhotenství, ale v dotyčných nálezech, na nichž posudky spočívají, mluví jen o vystříknutí P-ové a vypláchnutí S-ové. Doličená vada nedostatku (logických) důvodů pro onen závěr o (abstraktní) způsobilosti použitých prostředků, přivoditi potrat, dotýká se okolností rozhodných pro posouzení, zda v případech Ludmily S-ové a Anny P-ové lze mluvit o trestném pokusu zločinu vyhnání vlastního plodu, pokud se týče o spoluvině na něm, a činí rozsudek v dotčené části zmatečným podle čís. 5 § 281 tr. ř. Bylo proto stížnosti v tomto směru vyhověti, napadený rozsudek v dotčeném výroku o vině obžalované Adolfiny Š-ové a důsledkem toho i ve výroku o trestu této obžalované a ve výroci s tím souvisejících zrušiti a podle § 288 čís. 1 tr. ř. vrátiti věc soudu první stolice, by ji v rozsahu tohoto zrušení znova projednal a o ní rozhodl, dbaje pravoplatného odsouzení obžalované Š-ové v ostatních směrech.

III. Z toho, co dosud uvedeno, zároveň již plyne, že týmž zmatkem jsou stíženy též výroky, jimiž byla obžalovaná Anna P-ová uznána vinnou zločinem nedokonaného vyhnání vlastního plodu podle §§ 8, 144 tr. zák., obžalovaní Antonín S. a Anděla H-ová pak byli uznáni vinnými zločinem spoluviny na nedokonaném vyhnání vlastního plodu Ludmily S-ové, pokud se týče Anny P-ové podle §§ 5, 8, 144 tr. zák. Poněvadž tedy tytéž důvody, na nichž se zakládá opatření, učiněné ve prospěch obžalované Adolfiny Š-ové, prospívají též spoluobžalovaným Anně P-ové, Antonínu S-ému a Anděle H-ové, kteří nepodali zmateční stížnost, bylo podle prvního odstavce § 290 tr. ř. z povinnosti úřední postupovati tak, jako kdyby důvod zmatečnosti byl řečenými obžalovanými uplatňován,

rozsudek i v uvedených výrocích o vině, jakož i ve výrocích o trestech těchto obžalovaných a v dalších výrocích s tím souvisejících zrušiti a také v těchto směrech vrátiti věc do první stolice k novému projednání a rozhodnutí. Dojde-li v těchto směrech k opětovnému výroku o vině obžalovaných Anny P-ové a Anděly H-ové, v každém případě pak co do obžalovaného Antonína S-ého, bude sborovému soudu první stolice v důsledku zásady vyslovené v 3. odstavci § 293 tr. ř. dbáti toho, že v každém ohledu, zejména pak vzhledem k amnestii, udělené rozhodnutím presidenta republiky ze dne 19. října 1928 (čl. II. a III.) a v otázce podmíněného odsouzení i se všemi důsledky v tom i onom směru (srov. rozhodnutí čis. 2442 sb. n. s. ke konci) postavení těchto obžalovaných nesmí býti nevýhodnější, než jakým bylo důsledkem prvního, nyní částečně zrušeného rozsudku. Nedotčen zůstává rozsudek ve výrocích sprostujících, dále ve výrocích, týkajících se Františky T-ové a ve výroku o vině Antonína S-ého podle §§ 9, 5, 144 tr. zák. (odst. 4 b) rozsudkového výroku). Co do obžalované Františky T-ové upozorňuje se na amnestii presidenta republiky ze dne 19. října 1928.

Čís. 3329.

Při zkoumání doslovu průvodního návrhu jest přihlížeti i k obsahu stenografického protokolu.

Okolnost, že svědek spoluzavinil srážku tím, že také on nejel opatrně, poukazuje na samostatný, nikoliv na týž trestný čin, vylučující přísahu podle § 170 čis. 1 tr. ř.

Čis. 6 § 170 tr. ř. předpokládá nepřátelství hluboké a trvalé, způsobilé svědka ke křivé přísaze, a že se toto nepřátelství vyvinulo neodvisle od trestného činu, o němž má býti svědek slyšen.

Překážka přísahy podle čis. 7 § 170 tr. ř. může přicházeti v úvahu pouze při t. zv. přísaze následné, dodatečné, nikoliv při předchozí.

§ 271 tr. ř. nepředepisuje pod zmatečností řízení (čis. 3 § 281 tr. ř.), že veškeré návrhy stran musí býti protokolovány.

§ 116 tr. ř. předpokládá, by v návrhu bylo uvedeno, které rozhodné okolnosti mají býti navrženým místním ohledáním objasněny.

Zmatek podle § 281 čis. 7 tr. ř. jest tu tenkrát, pominul-li soud mlčícím skutek, který byl předmětem obžaloby, nikoliv tenkrát, posoudil-li skutek po právní stránce odchýlně od obžaloby a opomenul-li sprostiti od kvalifikace obsažené v obžalobě.

Zavinění řidiče automobilu, předjížděl-li rychle a neopatrně v těsné a nebezpečné blízkosti motocyklu.

Pokud okolnost, že řidič automobilu neměl v den jízdy ještě vůdčího listu, spadá pod správní přestupek § 55 nař. čis. 81/1910, a kdy pod ustanovení §§ 335, 337 tr. zák.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1928, Zm I 97/28.)